

Voorbeeldantwoorden Z19-04 Negende Symfonie van Ludwig van Beethoven

Bij discussie-/meningsvragen worden geen voorbeeldantwoorden gegeven.
De gegeven antwoorden zijn bedoeld als voorbeeld en als hulpmiddel om tot een beter begrip te komen van de muziek.

1. De expositie wordt niet herhaald in deze symfonie.
In de doorwerking speelt Beethoven niet alleen met oude, maar komt hij ook met nieuwe elementen.
In de reprise gaat Beethoven vrij om met de thema's zoals die in de expositie geklonken hebben. De reprise is dus niet 'letterlijk'.
Het coda van deel 1 is uitzonderlijk lang en bevat zelfs een nieuw, derde, thema: een treurmars.

3.

scherzo I		
<i>subdeel I</i>		<i>subdeel II</i>
:	thema 1 - thema 2	: : spel met thema 1 - thema 1 - thema 2 :
<i>expositie</i>	<i>doorwerking</i>	<i>reprise</i>
sonatevorm		

De tekens |: en :||: en :| geven herhalingen aan.

Dit is een voorbeeld; andere schema's zijn ook goed denkbaar. Het trio en de herhaling van het scherzo (scherzo II) zijn niet in dit schema opgenomen.

Korte overgangen van het ene naar het volgende onderdeel en het coda zijn buiten dit schema gehouden.

Afwijkend voor een deel in sonatevorm is dat 'doorwerking' en 'reprise' hier worden herhaald. In een 'normale' symfonie of sonate gebeurt dat niet. In de opzet van dit scherzo dient echter ook subdeel II te worden herhaald. Voor dat laatste heeft Beethoven gekozen.

6.

<i>Passage uit de inleiding van de Finale</i>	<i>begint op</i>
Schreckensfanfare (1 ^e keer)	44:24
Eerste 'recitatief' lage strijkers	44:32
Schreckensfanfare (2 ^e keer)	44:45
Tweede recitatief lage strijkers	44:55
Citaat opening deel I	45:06

Derde 'recitatief' lage strijkers	45:16
Citaat thema 1 uit Scherzo	45:40
Vierde 'recitatief' lage strijkers	45:45
Citaat melodie 1 Adagio	46:00
Vijfde 'recitatief' lage strijkers*	46:11
Citaat vreugdethema Finale	46:11
Zesde 'recitatief' lage strijkers*	46:37

* Gedurende het 5^e en 6^e 'recitatief' spelen, behalve de lage strijkers (contrabas / cello), af en toe ook andere delen van het orkest. Het lijkt wel of ze commentaar geven op het 'recitatief' van de strijkers.

Met deze laatste zin geeft de samensteller van deze luisterwijzer *zijn* betekenis aan de muziek. In de luisterwijzer wordt de betekenis zelfs nog meer ingevuld. Deze duiding hoeft niet 'waar' te zijn. De ware betekenis is onbekend. Het is prima als u een andere, uw eigen betekenis geeft.

7. Enkele voorbeelden van muzikale gebeurtenissen in dit fragment. Er kunnen ook andere u zijn opgevallen, die vragen om een verklarende toelichting
  - a. De *Schrenckensfanfare*. Dat Beethoven zo 'lelijk', met zulke dissonante en schrille klanken meent te moeten openen, heeft vast iets te betekenen.
  - b. De 'recitatieven' ('ronkend, onderaards gerommel', vond men ervan in Beethovens tijd) klinken als echte recitatieven uit een passie van Bach. Er hoort tekst bij, maar er is geen tekst. Deze passages vragen erom een 'duiding' te krijgen.
  - c. In de 'recitatieven' voor en na het citaat van het vreugdethema, speelt af en toe (een deel van) het orkest mee. Wat betekent dat?
  - d. De korte citaten uit de voorgaande delen van de symfonie en uit de finale zelf: Waarom, wat bedoel je ermee, Beethoven?
  - e. Op verschillende plaatsen zijn er harde (d.w.z. onverwachte, plotselinge) overgangen van het ene naar het volgende element. Er is geen voorbereiding, er zijn geen overgangsmaten. Waarom zo?

8. De meest opvallende overgang is die van de zesde vreugdethema-variantie naar de Turkse mars (circa 53:47).
 Een ander zeer opvallende overgang is die van de negende variantie op het vreugdethema naar het seid umschlungen-thema (circa 57:22).
 Er zijn zeker meer voorbeelden van 'ongewone' overgangen.